

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Bocsokerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybocsokerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybocsokerek, 1896.

XXV. évfolyam, 182. szám.

Hirdetési árak:
Egész évre ----- 12 ft.
Félévre ----- 6 „
Negyedévre ----- 3 „
Egy óra ----- 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vacár- és ünnepnapok kivételével.

Szombat, augusztus 8.

Moldován Gergely.

Nagybocsokerek, augusztus 8.

Rég elismert igazság, hogy nem azok az igazi hősök, a kik fegyverrel a kezükben a világ szemeláttára fényes tetteket visznek véghez, mert hisz ezeket bátrakká, vitézekké teheti a feljök irányzott közfigyelem és az elismerés, a dicsőség, a hírnév biztos reménye. Nem ezek az igazi hősök, hanem azok a kik csendben, elismertetés, méltányoltatás nélkül, gyakran üldözéseknek, rosszakaratu rágalmaknak és gyanúsításoknak kitelve, rendíthetetlen buzgalommal, lankadatlan munkássággal törek-szenek nagy nemes eszméik és elveik megvalósítására, melyektől egész egyéniségük át van hatva, s melyeknek egész munkás életüket szentelik.

Ilyen hős Moldován Gergely.

Egy fáradságos küzdelemmel teljes ember-életen keresztül munkálkodik immár azon igazságok hirdetésén, terjesztésén, megvalósításán, melyeket szük látkörü környezete megérteni és elfogadni nem bír, melyek pedig hivatta vannak sok millió ember boldogulását, békés egyetértését és jövődjét biztosítani. Hirdeti éltet adó, messzevilágító igazságait akkor, midőn körülötte komor sötétség, a tudatlanság, értelmetlenség és rosszakarat sötétsége fekelik; ő azonban bátran, az igazság és becsületes öntudat rendületlen nyugalomával halad előre a sötét árnyak között, s nem riad vissza, mikor a sötétség szellemei feléje nyújtják fenyegető karjaikat s elnyeléssel ijesztetik őt, a világosság hirdetőjét. Évek hosszú sora óta buzgólkodik Moldován Gergely abban, hogy megtévesztett, elvakított nemzetiségbelieit a belátás és igazság útjára terelje. Szóval, pennával, tettel egyaránt törekszik véreinek felvilágosítására; az ő érdekükben működik, az ő jövődjüket akarja biztosítani, őket igyek-

szik kirántani a lázálmak fekete éjszakájából és jutalma nemes törekvéseért az, hogy éppen vérei félreismerik, gyanúsítják, rágalmakkal illetik és megtagadják.

Es ő mégis a román nemzetiségiek javára dolgozik, a kik benne ellenségüket látják; őket igyekszik felvilágosítani, saját helyzetük és előnyeik helyes ismeretére bírni, a kik sárral dobálják őt s elfordulnak tőle.

Moldován Gergely mintaképe egy nemzetiségi magyar állampolgárnak. Szereti hazáját politikai szempontból, magyarnak a politikai magyar nemzet tagjának ismeri magát, de nem tagadja meg nemzetiségét, fáját sem, hanem híven ragaszkodik ahhoz s tudja, mivel tartozik származásának, tudja, hogy a vért megtagadni nem szabad, de — nem is lehet — nem is szükséges. Ime Moldován Gergely sohasem tagadja, mindig önérettel kijelentette, hogy ő a román nemzetiség-hez tartozik, bár első sorban a magyar nemzet tagja. Es volt-e valaha kisebbsége azért, mert nem magyar nemzetiségű magyar állampolgár? Nem, mindenki becsülte tisztelte őt és meglátta benne a hőst, a ki bátran, rendületlenül szembeáll az előítéllettel, a tudatlansággal s dolgozik egyfelől hazája boldogulásán, fellendülésén, másfelől pedig a nemzetiségbeliek jóvoltán, észretérítésén, jövődjük biztosításán.

E kettős célnak van szentelve új nagy szabású műve is, mely „A magyar nemzeti állam nemzetiségi feladatai“ címen most hagyta el a sajtót.

Világosabban, objektívebben, átlátzóbb, megdönthetlenebb csoportosításban még talán sohasem volt tárgyalva és feltárva a nemzetiségek helyzete, viszonyai és érdekei a magyar állam kebelében, másrészt pedig a magyar állam és politi-

kai magyar nemzet állásfoglalása a nemzetiségi magyar állampolgárokkal szemben.

Mindaz, ami már elmondott e sokat vitatott kérdésben és a még eddig nem mondatott el, tiszta, egyszerű, megkapó formában és erős logikájú egybeállításban van a becses műben elének tárva.

A történelmi múlt, a tulzók aspirációinak ferdesége és jogosulatlansága, a nemzetiségiek és főként az oláh nemzetiségiek okos, jogosult és törvényes állásfoglalásának módozatai és beleilleszkedése az egyedül jogosult magyar nemzeti államba; aztán a magyar nemzeti államléttalapja és létjogosultsága, megdönthetetlen szilárdsága érvekkel és eszmemenettel bizonyítva, és végül a külföldhöz, különösen Romániához való viszony, mely jogosulatlanul saját érdeke ellen szítja az u. n. nemzetiségi kérdést — ezek azok a mozzanatok, melyekre Moldován Gergely kiünő munkájában nagyszabású következtetéseit alapítja.

E következtetések eleje az, mely a többit mind magába öleli, hogy e hazában a nemzetiségi állammal szemben csak egy magyar nemzeti állam létezhetik és bir jogosultsággal.

E magyar nemzeti állam kiépítése nemcsak állampolgári kötelessége, hanem érdeke is minden magyar állampolgárnak, bármely nemzetiséghez tartozzék is.

A magyar nemzeti állam kiépítése és a nemzetiségi állameszme megtörése módozatainak részleteit tárgyalja Moldován Gergely művének nagy részében. Végig kíséri eszméit a törvényalkotás, kormányzás és biráskodás minden fázisán s mindenütt rámutat a helyes utra, mely a magyar állam részéről egyfelől s a nemzetiségi magyar állampolgárok részéről másfelől követendő.

A nemzetiségi állam eszméjének megtörésére s a nemzeti állam felépítésére a „szeretet mellett a szigor“ is szükséges-

A „TORONTÁL“ tárczája.

Nebántsvirág.

Nebántsvirágom vagy te nékem,
Reád gondolnom nem szabad,
Hogy soha senki meg ne sejtse,
Ugy rejtem drága titkomat.
De hármí súlyos a keresztmem,
És bármiként gyötör a vád,
Szeretlek mégis, lángolóan,
Gyönyörű szép Nebántsvirág.

Ifju szívemnek száz reménye,
Ezernyi vágya száll feléd,
Virág neked nyit, s a madárka
Tenéked zengi énekét,
A kékelő menny boltozatján
Csak néked sütt a napvilág,
Mivel szeretlek, lángolóan,
Gyönyörű szép Nebántsvirág.

Mi haszna mégis nagy szerelmem,
A gát köztünk örök marad,
Nem hallom többé kacagásod,
Nem látom csókos ajkad,
A sirba visz a néma bánat
Mig sirva gondolok reád,
Mivel szeretlek, lángolóan
Gyönyörű szép Nebántsvirág.

S ha csöndes nyári alkonyatkor
A szellő halk sóhajra kél,
Meglátogatja a halottat,
Ki boldogan, gond nélkül él?
Kijőz-e néha majd síromhoz,
Rebegsz-e rajta majd imát,
S nem átkozod meg nyugovásom
Gyönyörű szép Nebántsvirág?

Rajongó szívem szent szerelme
Még akkor is veled marad,
Eszedbe hozza minden órán
A boldogtalanságomat . . .
. . . S a durva hant ha tán föllissza
Omló könyvednek záporát,
Ugy békés lesz a nyugovásom
S boldog leszek a másvilágon
Gyönyörű szép Nebántsvirág.

Bob.

Pityókosan.

(Divatos családi dráma.)

— A „Torontál“ eredeti tárczája. —

Írta: Osztie Andor.

(Színhely: egy emelettel feljebb és egygyel lejjebb.)

S Z E M É L Y E K:

Béla: férj.
Ella: feleség.

I. JELENET.

Ella (Puha, fehér párnák közt francia erkölcsdrámát olvas, majd felemelkedik): Bélus! Ezek a regények olyan unalmasak. Rendszerint elalszom mellettük. Igazán émelgyős minden áldott estén csak olvasni, olvasni! Szeretnék már egyszer én is valamit élvezni! Vezess estélyekre, társaságra! Hallod édesem? (csend) Szólj már! Bélus! Bélus! Ez a hallgatás aggaszt! (sirva) Bizonyára megint többet ivott. (Kiemelkedik a párnákból.) Mit kell látnom? Itthon sincs még! Oh, én szerencsétlen asszony! (Sir.)

(Az óra félegyet üt.)

Megigérte, itthon lesz tizenegy órakor. Nevetséges! Oh ez az éjszakai kóborlovag!

Esküdzött, ígérte, hogy a tenyerén fog hordozni s most ha haza jön, bizonyos, hogy a lábain sem fog tudni állani. Hanem várj! Ma ünnepélyes lesz a fogadtatásod! . . . Vajjon mit is mondjak neki? . . . Ezt a regénykötetet fogom a fejéhez vágni, legalább volt egy kis élvezetem is ebből a regényből.

(Visszahanyatlik párnáira.)

II. JELENET.

(Sötét lépcsőzet és folyosó.)

Béla: (Pityókosan egy emelettel feljebb botorkál és a lakása fölötti előszoba csöngettyűjét kétségbeesetten rángatja.)

— Már vagy egy félóra huzom ezt a rossz szerzámot és . . . Holnap megmondom a háziurnak a véleményemet! Külömben ki fogok hurcolkodni! . . .

Es ez az Ella, hogy alszik! Hasztalan minden dörömbölésem.

(Ujból a csengőnek esik. Siri csend.)

— Mégsem nyitják! (Dühösen) Es mindezt nem volna, ha Ella ide adta volna az előszoba kulcsát. De nem, ő nem adja ide, maga akarja az ajtót kinyitni, hogy lássa, mikor jövök haza? Oh! asszony, asszony!

(Legnagyobb kétségbeesésben) Püff! most meg leszakadt a csengő!

III. JELENET.

Ella: (Az óra fél hármat üt) A hálószobában félálamból fölújdv.)

Borzasztó! Magamon kívül vagyok! Halatlan ez az ember! Nincs nála a kulcs

nek tartja a zsinórmértékül e tekintetben azt állítja fel, hogy: „Mi a fajoknak a magyar nemzettesttel való összeforradását csak politikailag óhajtjuk, ezt óhajtja a magyar nemzet is.“

Végső konzekvenciája pedig a műnek, hogy a magyarországi román nemzetiségűeknek nagy okuk van a magyar nemzetel millenniumi ünnepet ülni, mert a magyar nemzet kebelében maradt meg legépebben a román faj s ez csak annak köszönhető, hogy e hazában módjában volt kulturáját fejleszteni.

Moldován Gergely új művével ismét egy szilárd követ rakott le ahhoz az épülethez, mely az egységes magyar nemzeti állam fényes palotája fog lenni, s melyhez ő már annyi erős megdönthetetlen kövel járult.

Vajha nem volna messze az az idő, mikor számos olyan nemzetiségi magyar állampolgárral bírna a magyar haza, mint Moldován Gergely, mert akkor nem léteznék „nemzetiségi kérdés“.

HIREK.

Tájékoztató.

Aug. 10. Torontál. közgyűlési egy. közgyűlése
Augusztus 17. Közig. bizottság ülése.
Augusztus 31. Rendkívüli városi közgyűlés.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; női részére kedden és pénteken délután.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Gacs Ede törökbecsei kir. járásbírói aljegyzőt a lugosi törvényszékhez segédtelevényvezetővé nevezte ki.

— **Tanügyi kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Pázmány Gyula okl. tanítót a torontál-vásárhelyi községi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Verecei város főszámvéveje.** Pálffy Elemér verecei főispán Ullmann József verecei városi pénztári ellenőrt városi főszámvévevé nevezte ki.

— **Új táviróhivatal Nagybecskereken.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter, 46.337/V. sz. alatt kiadott rendelettel, a torontáli h. é. vasut üzemeltetési helyiségeiben Nagybecskereken működő táviróhivatalt felhatalmazta állami és magántávíratok kezelésére.

— **Új község.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Krassó-Szörény vármegyébe kebelezzék Daruvár nagyközséghez tartozó Valémos nevű pusztai területet, Imrefalva elnevezéssel kisközséggé alakíttassék.

tudja, hogy föl kell kelnem, ajtót nyitni! Már csak azért is haza kellett volna sietnie, ha szeret; de nem, már nem szeret a hűtlen! (Sir.)

De hol kézik? Ezt tovább nem bírom már ki. Holnap itt hagyom a faképnél. Visszamegyek szegény, jó szüleimhez, akkor majd a híres maga nyithatja az ajtót magának, ha nem jön haza. Nem is szeret többé, rég észrevettem már. Hiszen csak ma reggel tagadta meg az új télikabátot.

IV. JELENET.

Béla (Fent az emeleten, kuleslyukon át könyörög): Elluskám édesem! Megfagyok ebben a hidegben! Megveszem neked a téli bundát és új ruhát is hozzá, ha parancsolod. (Hallgatódzik) Gyalázat! Pedig hallotta a hangomat. No várj! Ezután mindennap holnapután jövök csak haza!

V. JELENET.

Ella: Borzasztó!... Kimegyek a folyosóra és megnézem, nem jön-e már? Hadd lássa, hogy milyen hitvány. (Magára kap egy burnuszt és az ezüst karosgyertyatartót kezébe veszi. Kinyitja az előszoba ajtaját és kilép a folyosóra.)

Béla (Meglátja a világosságot, odarohan a karfához és letekint): Hah! Jól látok?! Ella! És ott lenni! Kijött egy lakásból?! A fogalmazó lakásából! Iszonyt! Ella!

Ella (A lépések hallatára föltekint) Béla! Mit keres ott fent?! Mit keres ott fent? Ki lakik ott? Oh, jaj! A szép özvegyasszony! Hát!

— **A deszki szerb pap sajtópöre.** Deszka község szerb papja, Gavrilovits János nem régen egy epés cikket írt a „Zasztava“ ban, melyben minősíthetetlen modorban írt Jankovits Sándor deszki községi jegyzőről, akinek más bűne sincsen, mint az, hogy a deszki szerb egyházközség felsőbb rendeltetle megtartott millenniumi isteni tiszteletén elég merész volt elénekelni a „Szózat“ot. A szerb pap ezen természetesen megbotránkozott és a Zasztavában „Necsum Devlyasta“ (Hallatlan vadság) című cikkében önti ki epéjének haragját. Azzal kezdi, hogy amire a zulukafferek nem vetemednének, attól a barbár magyarok nem riadnak vissza. Megrohanják az idegen szentélyt és egy közönséges korezmai nótával, amit a magyarok borközi állapotban szoktak elénekelni, megszenstégtelenítik az egyházat. Jankovits Sándor az a zabolatlan jegyző, néhány gyász szerbvel betört a szerb templomba és a kóruson az ő tudta és beleegyezése nélkül elénekelte a Szózatot. Es miután még egy csomó gyalázó szót lök a hazafias jegyző arcába, így kiált fel: „és neked boldogtalan szerb nemzetem tünnöd kell, hogy arczodba köpjének.“ — Jankovits Sándor községi jegyző sajtó utján elkövetett rágalom és becsületsértés címén indít bünvádi eljárást a deszki szerb pap ellen. Az esküdtszéki tárgyalás alkalmával bizonyára lesz alkalma Gavrilovits Jánosnak megtudni azt, hogy mi is az a Szózat?

— **Három milliós örökség.** Csinos kis jushoz jutott egy nagy pör szerencsés kimenetele folytán Palásthy Fábán óbecsei szállási tanító. A pert Palásthy apja kezdte meg a kecskeméti határban levő Szentkirályi uradalom miatt, a melyet az öreg Palásthy örögsanyja, aki Szentkirályi lány volt, hagyott a Palásthyakra. A napokban végre ez a nagy pör eldőlt, s most a szegény szállási tanító s öreg szülsje három millió forintot érő dominiumnak az urai.

— **Egy szép asszony pöre.** Igen érdekes eset foglalkoztatja Arad községét, s képezi a mindennapi beszéd tárgyát. Mint Aradról írják, a jövő hét folyamán lesz ez ügyben a végtárgyalás is. Bizonyára rég nem került ily gyönyörű alak a vádlottak padjára. Az eset hőse egy nő, Arad híres szépsége, kinek egyes kalandjai szünet nélkül foglalkoztatják az ottani előkelő köröket és kinek szellemes megjegyzései szárnnya kelve terjednek és a társaságokban ismételtlen hallhatók. Ezen ünnepelt szépség ellen egyik „szűkkeblű“ imádója zsarolás miatt pört indított, mely pör tárgyalása alkalmával nem éppen csekély számú pikantéria leleplezését várják. Tekintettel férjének állására, a törvényszék az ügyet a rendes bünygek sorrendjén kívül külön meghatározott napon fogja tárgyalni. A

igy vagyunk? Oh, én szerencsétlen! Arulól! Hűtlen! Gyalázatos! Hát ez a klub? (Sirva fakad.)

Béla (Lorohan a lépcsőn az első emeletre): Asszonyom! Mit keres ön itt? Ki lakik itt? (Az ajtóra mutat othelloi mozdulattal) Feleljen!

Ella (ijedten): De Béla, hisz mi itt lakunk.

Béla: Mi? . . . Irtozatos! Ki az a „mi“? Megölöm!!

Ella (hirtelen lecsillapul; jéghideg guonyal): Hát ott fenn ki lakik? Ott meg „ti“! Nézzen ide! (Az ajtóra mutat, ahol ez van kírva: Dézsy Béla.)

Béla (bambán rámered az ajtóra): Dézsy Béla? Hiszen ez én vagyok. Hát ott fenn akkor ki lakik?

Ella (mint fenn): Azt talán te jobban tudod?!

Béla (kis ideig bambán néz maga elé. Aztán felkaczag és mindkét kezét pajtáskodva rácsapva a felesége vállára): Ellus! . . . Almos vagyok! A klubban . . . ittunk, talán sokat . . . Almos vagyok . . . Egy emelettel feljebb . . .

Ella: Ahá! (összeszókolja) Szegény bubi Megfáztál. Hát persze, hogy ott nem eresztettek be! No, de kárpóttok. Gyere be, édes! (Mindketten be.)

— Fügöny —

szenzációs pörben az ítélet kihirdetését nagy feszültséggel és türelmetlenül várják, mint az a dolog természetéből könnyen magyarázható, s igen természetes.

— **Egy csecsemő tűzhalála.** Mint egy telegramm jelenti, Gaád torontálmezei községben tegnap borzasztó halált szenvedett egy ártatlan csecsemő. Marganovics János magára hagyta fél éves gyermekét a Krsztova dülőben fekvő kunyhójában, maga pedig munkára ment. Hogy történt, hogy nem, az még eddig nem derült ki, csak hogy a szegény gyermek ruháskája meggyulladt, ő maga pedig az elszenvedett súlyos égési sebek következtében meghalt. Dr. Fialowski törvényszéki orvos ma kiutazott Gaádra a boncolás megejtése végett.

— **Tűz.** Ma éjjel éjfél után másfél órával a kincstári erdő alatt Kolpaski János szérűjén tűz ütött ki, mely 3 kazal buzát hamvasztott el. A tűz eloltására még gondolni sem lehetett, mert a dühögő orkán minden kísérletet meg-husított. A helyszínen megjelent tűzország csak védelmi munkát teljesíthetett. Még szerencse a szerencsétlenségben, hogy a szél délkeleti volt, mert ha északi vagy északkeleti, úgy a szikrák a nem messze levő puskapor-toronyba estek volna, a minek következménye elképzelhető. A kár igen nagy.

— **A ki hozzászózott a Dunához.** Reitter István József budapesti illetőségű napszámos, ki a jelenleg Nagybecskereken működő hajóhintánál volt alkalmazva, tegnap fürdeni ment a Begába. A nagyhidon túl, a régi gőzmalom tájékán van egy veszedelmes örvény, és a társai még figyelmeztették, hogy vigyázzon, mert baja esik. De ő henczegeve mondta: — Még a Begába is bele lehet futni? Hozzá vagyok én a Dunához szokva, azt átuszom kétszer is egymásután, mit nekem ez a pocsolya? Avval leugrott a hajó orráról és eltűnt a hullámok között. Egyszer még fölmerült, de már látszott rajta, hogy nagyon ki van fáradva, azután alábukott és nem került többé elő. A hivatalból oda rendelt csolnakos rögtön sietett utána, de a szerencsétlen fiatal embernek nyoma veszett. Hihetleg a görös fogta meg a lábát. Ma délelőtt vetette fel hulláját a „Temesvár“ gőzhajó a nagyhidnál.

— **Evvel együtt volna néhány szavunk magáról a hajóhintáról is,** a mely már idegesse tette fél Amerikát. Ha valakinek kedve telik abban a gyerekes hintásában, az ellen senkinek sem lehet kifogása, de igenis lehet az otromba veréki ellen, mely a leggyatrabb összehangzat nélküliséggel délutántól éjjeli 11 óráig működik szakadatlanul. A sivitó hang anyira bántó mindenki fülének, hogy a közelebb lakók, a kik korábban szoktak lefeküdni, aludni sem tudnak tőle. Felhívjuk rá a rendőrség figyelmét, annál is inkább, mert az ilyen kintornáknak nem a város belterületén van a helyük, hanem ha éppen kedve van valakinek kornyikálni, menjen a vásártérre, az elég alkalmas hely, ne inzultálják úgy szőlővén a város jobb izlésű közönségének halló érzékét.

— **Gyilkos mostoha.** Szegedről telegrafálják: Keller Sándor csongrádtanyai háromgyermekes vagyonos özvegy ember tavaly nől vett egy szegény leányt, Kajtár Ilonát. A házasság után nem sokára Keller két kisebb gyermeke meghalt. Súlyos gyanuokok alapján az asszonyt a szegedi bíróság letartóztatta s csak nyolc hónap múlva, mintegy három héttel ezelőtt helyezte szabadlábra. Tegnap azután a kegyetlen mostoha férjének egyetlen élő gyermekét, husz éves fiát alvás közben vasvillával megölte. A bűnös asszonyt elfogták; azt valotta, hogy a gyilkosságot fivére biztatására követte el, hogy férje után ő legyen az egyetlen örökös. Őt is, fivérét is bekísérték a szegedi csillagbörtönbe.

— **A lefőzött expresszvonat.** New Yorkból érdekes verseny híre érkezik, a mely kerékpárosok s az egyik expresszvonat között ment végbe. Csaknem hihetetlennek látszik az idea is, hogy kerékpáros mérkőzzék az expresszvonattal, a mely Amerikában 60 tengeri mérföldet tesz meg óránként. S ez a verseny csakugyan megtörtént tegnapelőtt s végződött a kerékpáros diadalával. A Syracuse — New York közti vasútvonalon folyt le a különös verseny, melyben a gyorsvonattal szemben hat kerékpáros állt ki. Az egyik kerékpáros csakugyan le is főzte a gőzmasinát, a mennyiben előbb érkezett nálnál a kitűzött célponthoz.

— Egy kis eső. Minden hónapnak megvan a maga hagyományos karaktere. A menyire szeszélyes hónap hirében áll az annyiszor rágalmozott, lenézett április, annyira jó renomét alapított magának a kánikula hónapja, a forró augusztus. Szoliditása, megbízható volta már annyira átment a köztudatba, hogy még a leggyanakvóbb meteorologus is esernyő nélkül indul el hazulról, ha a nap reggel barátságosan süt le a földre. És milyen keserű csalódásokat kell az idén az állandóság mintaképéről, a régi jó időben oly állhatatosan forró és száraz augusztustól elszévednünk. A százéves naptár a hónap első hetére száraz és igen meleg időt jósol, mely később hirtelen zivatarosba csap át, míg a hónap vége felé nagy meleg várható. A hónap végére jósolt zivatarok már az első napokban beköszönöttek. Eleinte felhőtlen, tiszta kék a láthatár, csak ott a legalján uszkál egy-két halvány halmos felhőske. Az időjósok nagyban erősítetik, hogy ha az idő nem változik meg, ma semmiesetre sem lesz eső. Az esőernyő visszavándorol a szekrény egyik sötét zugába s helyette előkerül a lenge lawn-tennis öltöny. Később aztán ijesztő gyorsasággal kezd a helyzet komolyabbá válni. A horizonton az előbb szerényen meghúzódó kis felhőske fenyegetően kezd bontakozni s rövid negyedóra alatt sötét nimbuszok borítják az eget. Az ég csatornái megnyílnak s egy perc alatt réptelenekké válnak az utcák, de annál jobban megtelnek a kávéházak. A kapualjban pedig magasra feltűrt nadrággal s a hajótöréstől féltett bergsteigerjével ijedten keres menedéket a sétájában megzavart gigerli. Az éjjeli orkán után egy kicsit lehült a levegő, a mi jóleső érzést kelt mindenkiben a kánikulás napok után. Csak hogy kitudja, meddig tart? Az égbolt ugyan felhőkkel van borítva, de azokat könnyen elhajtja egy kis szél, s akkor újra izzadhatunk.

— Az alma. A napokban betört valaki Albu Szára román-szárcsai lakosnő konyhájába és elvitte az idei almatermést. A csendőrség a megejtett nyomozás alkalmával ugyanabból az almából jókora csomót talált Milos Adámné birtokában, a ki viszont kijelentette, hogy azokat Folyán Pável hozta ő hozzá tegnapi éjjel. Arra a kérdésre, hogy ő talán az orgazda, az asszony pirulva vallotta be, hogy Folyán csak egy jó szót meg egy csököcskét kért tőle, a mit ő természetesen megtagadott. Hanem azért furcsa, hogy az almát csók nélkül is elfogadta. Folyánt most alighanem becsukják néhány napra az almákért.

— Románjaink maguk között. A temesvári „Dreptatea” erősen kikel Lukácsiu ellen, kiről tudvalevőleg az utóbbi napokban a „Tribuna” levelezője azt a hirt közölte, hogy Lukácsiu végkép szakított az eddig folytatott intransigens politikájával s legújában magyar-barát politikát folytat. „Ime a család és kiábrándulás egy eklatás momentuma mindazon könnyen hívőkre kőülünk, a kik vakon indultak bárki után, a nélkül, hogy annak politikai multja után tudakozódtak volna. Mint halljuk — folytatja a „Dreptatea” — Mangra aradi lelkész hasonló utakon jár és mindenütt, idehaza és külföldön, folyton a magyarokkal való kibékülésről és a legközelebb megindítandó új „Tribuná”-ról beszél. A mit ma Mangra, Lukácsiu és társai tesznek, az nem egyéb, mint visszasszívása előbbeni cselekedeteiknek, s ha pirulni tudnának, ugy szégyenkezniök kellene a világ előtt legkiváltképz azért, mert egyuttal lekipászorok is.”

— A költő édesanyja. Várad Antalnak, a lángelkű magyar költőnek édes anyjáról vesszük a szomorú hirt, hogy tegnap 77 éves korában Pécsen hosszas betegség után meghalt. Vallásos lelkű, s gondos szerető anyja volt, aki mint szegény molnárné korán özvegyesre jutván, csak a legnagyobb nélkülözések árán taníttathatta fiát; s a fiu, mikor a magyar nemzet egyik legnagyobb lantosává lön, gyönyörű költeményekben írta meg a t a rajongó szeretetet, mely édes anyjához kapcsolta. Ma Budapesten találta a szomorú hirt, mely a legjobb anyaravatalához hívja.

x Köhögés, rekedtség és elnyáladás ellen régen ismert házi szer a pemetefű. Ezen fűnek kivonatából Réthy Béla b.-csabai gyógyszerész cukorkát készít, melyben a pemetefű méltán dicséret hatásossága kellemes ízű párosul. A pemetecukorka minden gyógyszerárban kapható. Egy doboz ára 30 kr.

Irodalom és művészet.

* A közegészségügy és gyógyszerészet reformja. Irta dr. Molnár Antal uradalmi orvos. Győr 1896. Ara 1 korona. A jelen füzet a már sok oldalról megvitatott és közismeretes közegészségügyi mizériákat tárja fel kapcsolatosan a küzdésteljes orvosi pálya nehézségeivel. Az ügyesen összeállított füzetkészen a közegészségügy tespedésének okát nagyrészt a kivihetetlen és nem életképes rendeletek tömkelegében és a kivihető rendeletek lanyha végrehajtásában találja a fő hibákat, innét származtatja az orvosi rend süllyedését is, mely tényleg tul is szaporodott. Az orvostanulók számának csökkenését, mely az utolsó 4 év alatt czukcesszive 225 el fogyott, a közügyre nézve előnyösnek nem tartja s az ebből következő orvosihiány néhány év múlva érzékeny s alig pótolható bajt fog okozni.

Uj és meglepő a gyógyszerészet oly reális megítélése, mely szerint pl. a 12 db morfiumpor 45 krnyi gyógyszerári árának 5 kr. tényleges ár felel meg, a 10 db Dower-por 39 krnyi gyógyszerári árának 5 kr. tényleges ár felel meg, 100 db Creosot capsula 3 frnyi gyógyszerári árának 52 kr. tényleges ár felel meg.*) Ezekből azt következteti, hogy nem a 20 kros orvosi díjtételek miatt pang az egészségügyi szolgálat, hanem a gyógytári árak tulmagas volta miatt, s ennél fogva a gyógyszerárak államosítását ajánlja, hol az állam nem nyereszkeedésből 100—150% haszonnal árulná a gyógyszereket, miáltal a szegényeknek is hozzáférhetővé tenné a gyógyszert, s a gyógyszerészek kinevezett állami hivatalnokokká lennének. Ajánljuk a füzet elolvasását a hatóságoknak s azok szakközögeinek, de főleg az orvos és gyógyszerész uraknak.

F.

*) Ezen a bajon az új taksaleszállítás is alig változtatott.

Legújabb hírek.

A pápa egészsége.

Páris, aug. 8. Az itteni nuncziaturához megnyugtatóbb hírek érkeztek a pápa egészségi állapotáról. A pápa egészsége, hir szerint az utóbbi időben komolyan nem rendült meg.

Thaly visszavonulása.

Budapest, augusztus 8. Thaly Kálmán, ki már néhány cikluson át Debreczen I. választókerületét képviseli — a M. É. hire szerint — nem vállal többé mandátumot s teljesen visszavonul a politikai élettől.

Orkán.

Nagyvárad, augusztus 7. Rév község magyar negyede május havában porrá égett, ma pedig ugyanazon leégett s immár félig kész házakat rombolja széjjel egy orkán. Déli 12 órakor jött dél-nyugatról a fürgeteg és pokoli sötétségben tombolt egy negyedóraig. Zuhogott az eső s a félrevert harangok kongásába rémesen vegyült a kétségbeesett asszonyok jajveszékélése. Az orkán tizenhárom ház tetejét teljesen leszakította és azonfelül is óriási károkat okozott. A többek közt leszedte a templomok tetejét és a toronyórákat. A lelkész házában a tetejét felkapta és rávetette a biróra. Emberélet nem esett áldozatul, csak egy gazda és leánya sérültek meg, az előbbi súlyosan, utóbbi könnyebben. — Cséffa községben harmincz ház tetejét szakította le a vihar, míg Gyapjuban egy napszámos, ki a kazal tetején dolgozott, olyan szerencsétlenül esett le, hogy szörnyet halt.

Táviratok.

Hohenlohe lemondása.

Budapest, aug. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy németországi nagyobb lap szenzációt keltő értesítést közöl, mely szerint Hohenlohe birodalmi kancellár legközelebb beadja lemondását. Egyuttal azt is tudni véli, hogy utódja Hapel gróf, vagy Marschal báró lesz.

A magyar-csekei mandátum.

Budapest, aug. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Magyar-Csekekről telegrafálják, ma ott Goldis gör. kel. püspöki helynököt választották meg egyhangulag szabadelvű képviselőnek.

A spanyol hadseregéből.

Budapest, aug. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Havannából érkezett távirat szerint a spanyol főzskar főnöke elhatározta, hogy visszautazik Spanyolországba, mivel a hadügyminiszter éles hangú levelet intézett hozzá.

Szerkesztői üzenetek.

Vidéki levelezőinket felkérjük, hogy a megyében előforduló viharokról lehetőleg postafordultával értesítsék lapunkat.

D. L. 1. Semmi esetre. 2. Olvassa el Moldován Gergely legújabb röpiratát, abban részletesen megvan mindaz a miről ön kérdezősködik.

N. Délután három órakor biztosan megtalálja.

Bocsár. Sz. Szigetly Vilmos.

Fetis. Kérjük becses látogatását a délutáni órákban.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Mayer Rezső.

Hirdetések.

BUDAPEST.

BUDAPEST.

VADÁSZKÜRT SZÁLLODA.

Elsőrangú szálloda a főváros központján.

Lift, villamos világítás, fürdők, távbeszélő, legfinomabb magyar- és francia konyha, saját termésű borok. Huzamosabb tartózkodásnál 20 százalék árengedmény; teljes ellátás egyezés szerint, mérsékelt árak.

686—33

Kammer Ernő,
szálloda tulajdonos.

Torontálvármegye közigazgatási bizottságától.

4242. sz. ex 1896.

729—32

Hirdetmény.

A pancsova—petrovoszellői h. é. vasut építéséhez Réva-Ujfalu község határában szükséges valamely területek kisajátítását kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi július hó 8-ára 42.237. sz. a. kelt leiratával elrendelvé, annak határidejéül f. évi augusztus hó 29-ének délelőtti 9 órája, összejöveteli helyül Révaufalu község háza tüzetik ki.

Miről az érdekeltek oly megjegyzéssel értesítettek, hogy a kisajátítási terv összeírás a tárgyalást megelőzőleg 15 napon át Révaufalu község házában közszemlére kitéve van és hogy a kisajátítási terv felett akkor is érdemileg fog az előjáró küldöttség határozni, ha az érdekeltek közül esetleg senki sem jelennek meg.

Nagybecskerek, 1896. évi augusztus hó 3-án.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága.

Főispán szabadságon:
Dr. Dellimanics Lajos,
alispán.

6059. szám tkvi 1896.

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. trvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Beszú Floriáné szül. Muntyán Julianna** jankahidi lakos végrehajtható **Beszú Flórián** jankahidi lakos végrehajtást szenvedő elleni 32 frt tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő jankahidi 408. sz. tjkvben A. 1. 8. sorsz. 1352° hrszámú 2 hold legelőnek végrehajtást szenvedetteket illető felerésze 230 frt, valamint ugyanazon tjkv. A. V. 3. sorsz. — 1404/a. hrsz. alatti 1 hold kaszálló egészben tehát a végrehajtáson kívül álló Beszú Bukur jutaloka is 98 frt kikiáltási árban 1896. évi szeptember hó 17-ik napjának d. e. 10 órájkor Jankahid község házában meg tartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitiűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 23 frtot és 9 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. nov. 1. 3333. ig. min. rend. 8. §-ában jelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben, és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán s az 1881. évi december 6. án 39725. I. M. rendeletben előirt módon a nagybecskereki kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál letétni.

Kelt a nagybecskereki kir. trvszék tkvi hatóságánál, 1896. június hó 24-ik napján.

Hinczky,
kir. trvszéki bíró.

734—1.1

5096. tkv. szám. 895.

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. jbiróság mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Torontálmege árvaszéke végrehajtható néhai Rosuly Joszim kiskoru gyermekei képviselőiben Neskov Jęfta torontál-szigeti lakos végrehajtást szenvedett elleni 300 frt tőkekövetelés, ennek 1893. évi június hó 22-ik napjától járó 6% kamatai, 22 frt 75 kr perbeli, 12 frt 15 kr megállapított jelenlegi és még felmerülendő költségek kielégítése végett 1896. évi szeptember hó 15. napjának d. e. 9 órákor Tor-Sziget község házában az ezen kir. jbiróság területén fekvő Tor. Sziget községe 718. sz. tkvben foglalt következő ingatlanokat u. m.:

1. 109. hrsz. I. dűlőbeli 1³⁵⁰, II. dűlőbeli 1²⁵⁰, III. dűlőbeli 1⁸⁰⁰ hold, összesen 4⁸⁰⁰ hold szántó 570 frt;

2. 180. hrsz. I. dűlőbeli 2 hold kaszálló 222 frt, ezennel megállapított kikiáltási ár mellett külön-külön el fog árvereztetni; ekkorán magasabb ígert hiányában a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

A venni szándékozók kötelesek a kikiáltási árnak 10% készpénzben, vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül letenni.

A kir. jbiróság tkvi oszt. Perlaszon, 1896. június 27-én.

Sárdy,
kir. jbiró.

735—1.1

6820. sz. 1896.

Torontálmege alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

N.-Becskek rendezett tanácsu városnál lemondás folytán üresedésbe jött, évi 900 frt fizetés 150 frt lakbérrel javadalmazott városi rendőrkapitányi állás választás utján leendő betöltésére pályázatot hirdetnek.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni kívánják, hogy életkorukat, végzett tanulmányaikat, erkölcsi magaviseletüket és nyelvismeretüket igazoló okmányaikat a közszolgálatban levők felettes hatóságaik utján folyó évi augusztus hó 20-ig hozzám terjesszék be, mivel az ezen határidő után beérkező kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

N.-Becskek 1896. július hó 29-én.

Dr. Dellimanics s. k.

726—3.3

alispán.

6925 sz. ki. 1896.

Arlejtési hirdetmény.

N.-Becskek város képviselő testületének 134/895. sz. közgyűlési határozatával a város belterületén felállítandó 12 drb mélykut felállítására és furatására céljából N.-Becskek város tanácsa ezennel zárt ajánlati versenyt tűz ki, melyre határidőül 1896. évi augusztus hó 17-ének d. e. 9 órája állapítatik meg.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen kutak furatására és felállítására vállalkozni ki-

vánnak, miként a költségvetésben kitiűzött egyenkénti 1500 frt 50 kr összesen 18006 frtnyi kikiáltási árnak megfelelő 5% os bánatpénzzel és 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat annak határozott megemlítése mellett, miként a feltételeket ismerik és azokat magokra nézve kötelezőknek elfogadják, a fent kitiűzött határnapig Zachariás József városi tanácsnoknál a II-ik tanácsnoki irodában annyival is inkább beadják, minthogy elkéssetten érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A költségvetés és árlejtési feltételek a fent kitiűzött határnapig Zachariás József városi tanácsnoknál fenti tanácsnoki irodában a hivatalos órák alatt naponta betekinthetők, esetleg vidéki vállalkozni szándékozónak saját költségükön másolatban megküldetnek.

N.-Becskek 1896. évi július hó 30.

Krsztics János,

polgármester.

728—3.3

A Zápolya-utcában egy igen kényelmesen bebutorozott

tágas szép szoba

azonnal kiadható. — Bővebb felvilágosítást ad **Keresztes Aladár** a vármegye-házában.

721—2.2

Van szerencsém a n. é. építőközönség tudomására hozni, hogy **Kremer Fülöp ur**

czementáru-gyárát

átvettem és nálam ezentul csakis elsőrendű portland-czementből készült saját gyártmányu **czementlapok, márvány-mosaiklapok, itató-vályúk, ereszcatornákagylók, határjelkövek, valamint gipszből készült építési disztimények** a legszebb kivitelben, jutányos áron kaphatók.

Ajánlok ezenkívül kiváló minőségű **fehérmeszet, roman- és portland-czementet, gipszet, kátranyt, carboleumot, fedőpépet és elszigetelő lemezeket.**

Özv. Guttmann Jakabné,

Gabnatér.

384—26.16

Leány-nevelő- és tanintézet

VERSECZEN,

mely 35 év óta áll fönn.

nyilvánossági joggal van felruházva,

bennlakással összekötve, négy elemi- és négy polgári-osztálylyal bir, a városháztéren, a **Zoffmann-féle ház első és második emeletén van elhelyezve.** Bejelentések az 1896/97-ik tanévre a szünidő bármely napján személyesen is eszközölhetők. — A tanév kezdete szeptember hó 1-én. Bővebb felvilágosítást készséggel ad

Máyering Emma,

igazgató-tulajdonosnő.

733—5.1